

GESTRIKE - *Resonans*

Nr 4 2022 Medlemsblad för Gästriklands Spelmansförbund

TRADITION FÖRNYELSE GEMENSKAP

Rikorpibesök under hösten.

Två skomakare gick till Rikorpigården medan de trallade och sjöng en polska. Efter en fin dag med lite förtäring vinglade de hemåt medan de sjöng en annan polska. Det blev Rikorpi nr 1 & 2.
Se SvL nr 727, nr 763 samt Jernbergsboken nr 81.

Ordförandens ruta

Spelmanslivet har återhämtat sig snabbt efter två års mörker med inställda evenemang. I somras genomfördes GSFs spelträffar på kända och okända platser i landskapet. Stämmor hölls på sedvanligt sätt på sedvanliga platser och kanske några nya å.

På LÖRDAG 18 MARS 2023 har GSF sitt årsmöte med kurs under eften. Därefter möte och mat med efterföljande spel på Musikhuset i Gävle. Inbjudan kommer i början av nästa år. Årsmötet hålls i rummet ner mot ån på entreplan och där äts även middag till rabatterat medlemspris.

Det ska löna sig att vara medlem i GSF.

Nästa år fyller GSF 80 ÅR! E bir offentlig konsert å fest LÖRDAG 21 OKTOBER på MUSIKHUSET ! Under eftermiddagen planerar vi att ha en offentlig konsert i två delar på Musikhusets övervåning, i salen med scen. Givetvis med rabatterad entre för medlemmar !

Snart är det nytt år och dags att förnya både medlemskapet och din eventuella instrumentförsäkring.

Eder Michael

Kolla på www.folkwiki.se där finns låtar på not i pdf-format. Även Gästrikelåtar !!

Kolla på Folkmusikfestvideon från 1991 ! https://www.youtube.com/watch?v=6w85_3HXEY4

GSFs PG 542598-8

GSFs swishnr 123 2675262

Vuxenmedlem: 300 kr, Ungdom upp till 20 år: 100 kr.

www.gastriklandsspelmansforbund.se låtnoter finns att ladda hem

Ordförande:

Michael Müller Oslättforsv 236 80598 Gävle 072-2193956 michaelmuller53@gmail.com

Kassör, medlemsmatrikel, SSR, Instrumentförsäkring:

Gunnar Lundberg kassör. Släntvägen 1, 81333 Hofors 0730-315063 gunnarrudolf99@gmail.com

Ledamöter:

Michael Hedberg Nylin Grusåsgatan 15, 81152 Sandv. 070-2483249 michael.nylin1959@gmail.com

Lena Lindberg Brunk Malmgårdsv 3, 81395 Torsåker 073-9821346 lena.brunk@gmail.com

Mikael Nykäsenoja Åland typ ett tag 076-8373660 nykasenoja@gmail.com

Kristina Selinder Fredriksdalsv 7B, 80667 Gävle 073-9638756 kristinaselinder@hotmail.com

Margitha Lindblom Rudammsg 44, 80311 Gävle 0706-552057 margitha.lindblom@gmail.com

Styrelsesuppleanter:

Anette Dahlbom Västervallsv 11, 80597 Gävle 076-1042302 anette@dahlbomsfast.se

Erik Larsson Älgpasset 16 B, 80636 Gävle, 070-7878500 erik@laer.se

Tidningsredaktör och ansvarig utgivare för

Gestrike-RESONANS GSFs medlemstidning, ansvarig utgivare samt texter Michael Müller.

VALBEREDNING: Mikael Nykäsenoja REVISORER: Lennart Östblom, Jan Lingdén

Kalendararium vinter 2023 för Gästrikland

- 18 januari kl 19.00 Hazelius Hedin Gävle Konserthus
 21 januari Gävle Konserthus 25 år ! Bl a Delar av Symphonic Stomp
 28 januari kl 16-23 Gelotteträffen, Spelmansstämma på Johannesgården i Skutskär
 6 februari kl 18-22 SAW på Tennstopet
 11 februari kl 17–24. Årsundaruschens Vinterstämma www.arsundaruschen.com
 15 februari kl 18 - LISAS releasefest Konserthuset Lisorna Långbacka och Rydberg
 17 mars kl 19.30 Quilty 30 år med gäst Andy Irvine från gruppen Planxty
 25 mars kl 21.00 Sara Parkman i Gävle Konserthus foajé

GSF 10 år

Gästriklands spelmansförbund firade på söndagen den 13 september 1953 sin 10-åriga tillvaro med en samling i Gävle folkpark och under medverkan av spelmanslag från Hälsingland och Uppland. En verkligt medryckande och trevlig upptakt blev Arne Erikssons Brudmarsch, som under kompositörens ledning rytmiskt och välljudande trollades fram på felor och nyckelharpor.

Bruksdisponent K. F. Göransson höll ett okonventionellt högtidstal och gav en återblick över Spelmansförbundets bildande. Gästriken är tillbakadragen av naturen, sade disponent Göransson, och ingen samlande kraft fanns att tillgå tidigare. Vidare gällde det att uppteckna gammal folkmusik innan den gick förlorad med de gamla sockenspelmännen och därmed rädda stora kulturvärden från förgängelse. Man kan liksom likna den stora musiken vid blommor och folkmusiken vid ängens enkla men fagra blomster. De konkurrerar inte, men kompletterar varandra. Svensk folkmusik skall alltid leva och tolka kärleken till hembygden, sade talaren till slut.

Hedersledamöter i förbundet blev bruksdisponent Göransson och trubaduren Allan Jerbo. Herr Jerbo medverkade även i programmet med sånger till luta och på ett som vanligt utsökt sätt. Vidare hade Arne Eriksson komponerat en polska "Gamle konsuln" som överlämnades i noter till disponent Göransson, vilken tackade för kompositionen, ägnad minnet av hans farfader. Polskan spelades och befanns vara välgjord, graciös och sirlig.

Många diplom utdelades, bland annat till: Sven Andersson, Långängarna, Sigfrid Björkström, Sandviken, Erik Olof Eriksson, Sandviken, Sigurd Holmberg, Sandviken, Emil Lindgren, Järbo, Gunnar Nyström, Järbo, Karl Persson, Sandviken, Vilma Svedberg, Sandviken, Erik Skogh, Årsunda.

Bilden visar bruksdisponent K. F. Göransson och spelmännens ledare Arne Eriksson, Sandviken. Källa: Arbetarbladet 14 september 1953

CD med gruppen TRE

Ronja Grafström tillsammans med Timmy Gasslander samt Evelina Höglund Åström utgör folkmusiktrion TRE. Trion startade 2016 och har sedan dess spelat i Skandinavien med omnejd på små och stora scener. Musiken är en blandning av traditionell svensk folkmusik och deras egna kompositioner.

Den 26/7 2022 släpptes deras första fullånga album TAKT. Evelina både är ifrån och idag är verksam i Gävleborg, det går att tolka detta skivsläpp som ett folkmusikaliskt event i vår region.

www.trefolkmusic.com eller 073-028 83 61 eller trefolkmusic@gmail.com.

Kan inte vara svårt att beställa i julklapp åt sig själv eller någon annan. Bra val.

Grunden i musiken är den berättande, vackra sången med både nyskrivet och traditionellt material. Det är excellent och städat fiol- och gitarrspel. Arrangemangen är gott varierade. Klangbilden är ganska mycket densamma på hela skivan. Kanske trion kunde ha släppt fram både duo och soloinslag för variationens skull. Balansen mellan sång och instrumenten är föredömlig. Man hör tydligt bägge delarna. Å, det svänger om musiken.

Ockelbofödda Evelina bor numera i Älvkarleby och arbetar på Sandvikens Kulturskola som fiolpedagog. På skivan är det dock ingen musik från Gästrikland, om inte någon av texterna eller melodierna är hämtade här. Trion TRE kunde höras på Stjernklart i augusti 2020.

På hemsidan (ovan) finns en klickbar länk där skivan kan beställas. Skrev och tyckte Michael M

Jernbergsmedaljens sammanfattande avslut

Spelmannen Gustaf Jernberg kommer från Sikvik i nuvarande Gävle kommun. Han levde åren 1881-1964. Han efterlämnade en av Gästriklands största samling av äldre låtar. 1994 bildades Jernbergsfonden av familjen Jernberg och Jernbergsstipendier delades ut åren 1994-2013, i samband med Nyckelharpstämman i Österbybruk.

Gustaf Jernberg medaljen började delas ut 2007 efter en idé från Göte Andersson i Sandviken. Medaljen delades ut till någon som är aktiv och har tagit till sig Gustaf Jernbergstraditionen och delar med sig av sitt kunnande. Medaljörerna har utsetts av en kommitté bestående av Sven Ahlbäck, Jeanette Evansson, Malin Leinonen, som var de första stipendiaterna samt Anton Jernbergs dotter Lena Åstrand som är Gustaf Jernbergs äldsta barnbarn. Från början var även Göte Andersson och Göran Severin med i kommittén. Ekonomin för medaljutdelningen förvaltas av kassören i Gästriklands Spelmansförbund.

Jernbergsmedaljmottagare genom de 16 år den delats ut till 20 förtjänta spelmän, vilka är:

2007 Malin Leinonen	2009 Michael Müller och Tony Wrethling
2010 Per Börjesson och Urban Welén	2011 Agnes Nykäsenoja
2012 Anders Gill	2013 Bo Lundgren
	2014 Bertil Månsson och Lennart Östblom
2015 Arne Blomberg	2016 Åsa Andersson
2017 Hanna Andersson	2018 Ville Syri
2019 Ingrid Rodebier	2020 Tuva Modéer
2021 Anders Lindborg	2022 Bridget Marsden
2023 Sven Ahlbäck och Jeanette Evansson	

Sven och Jeanette på foto med Lena Åstrand

Lite om låtar – polskor

På danskurser brukar man få lära sig vad som kallas bondpolska och gammelpolska. De har lite olika karaktär. För nybörjare kan det vara svårt att skilja på dessa typer, men lyssnar man mycket på låtar som tydligt är antingen det ena eller andra, så hör man skillnaden i karaktär. Det blir lättare att höra olikheter och skillnader med lite övning. Ändå är det en personlig känsla som styr uppfattningen av musiken och inget är ju helt rätt eller fel. Alla olika men i dansen strävar man mot att dansa som spelman spelar.

Grovt schematiskt kan de delas in i 8-dels/bondpolskor och kännetecknas av markerat, ojämnt spel resp 16-dels/gammelpolskor som spelas med jämnare flyt.

Bondpolska markerar taktdel 1 och 3 och betonar ofta taktdel 2
 känslan av att det går upp o ner, lite gungande
 motsvarar i dansen av en känsla av lyft eller uppåtkänsla på 2a taktdelen. Ofta inte lika många toner i takterna.

Gammelpolska markerar oftast taktdel 1 och 3, många toner i strid ström
 motsvaras i dansen av ett tydligt horisontellt jämnt flyt

Ojämn polska: Färre toner, punkterade noter, betonad andra taktdel.

Jämn polska: Få eller inga punkterade noter, många toner.

Polska efter "Norells Olle i Tönsen"

Spelad av Erik Rönnlund, Skog, Hälsingland

Transkriberad av Esbjörn Wettermark
 halsinglatar.blogspot.com

Folkmusikfest

Det har varit sedvanlig Folkmusikfest på Sandvikens Kulturcentrum och Folkets Hus igen. Lördagen den 26 november var lokalerna rätt fyllda av artister dvs alla som skulle framträda på scen. Ett digert program gjorde att inte ens alla i förhand uppgjorda pilar i programmet hann följas. Man måste få prata med folk också. Min behållning blev de tre upplänningarnas konsert kring Bo Larsson och Viksta-Lasse. Det var Erika Lindgren Liljenstolpe, Robert Larsson och Örjan Englund som bjöd på väldigt bra spel och trevligt mellansnack. Hann som hastigast höra tre låtar med Arbrå-Vallsta Spelmän. En kompetent skara manliga företrädare som levererade härlig musik och bra spel. Intressantast var dock de tre Gässbikullorna från Gärdsjö i Rättvik som med utsökt Bingsjöspel och bra mellansnack hade all heder av sin tid på scen. Anders Henriksson spelade väldigt bra och berättade om äldre spelmän i Hälsingland. Men det var ju min åsikt. Vad tyckte DU? funderar Michael på.

EveLina Höglund Åström ledde en av alla nybörjargrupper som framträdde under Folkmusikfesten. Det lät bra !

Årsundaruschen
Vinterstämman 2023

Dans och musik hela kvällen
Restaurang med spelmansmeny
Övernattningsmöjligheter finns

Konserter med:
GefleOrk
LÅTLIGAN
(Gävle Kulturskola)

LÖRDAG II FEB
kl. 17-24

ÅRSUNDA
STRANDBAD

**FRI
ENTRÈ!**

www.arsundaruschen.com

Man ska ha husvagn.

Först på plats var den vitskäggede från Jarse. Förtältet var redan uppe. Han satt vilsamt därunder och lyfte lojt på handen i en hälsning då nästa ekipage gled in.

Nästa inglidande var Stockaättlingen. Han som får fioler att låta bra.

Det gällde att vara i tid för att få bra platser. Undrar vem som kommer härnäst ?

Men vad..... Stockaättlingen hade stannat mitt emot honom och kopplade loss husvagnen från bilen. Därefter åkte ättlingen för att parkera bilen på annan, avsedd plats. Vad är det för tok ! Koppla loss husvagnen innan den står på plats? Har han aldrig parkerat en slik ? Backat och baxat in den med millimeterprecision i rätt ruta. Det här ska bli intressant att se, tänkte han och smuttade lite på den gyllenbruna drycken. Inte tänker jag hjälpa till att handbaxa vagnen på plats.

Efter en stund var vi från Sandybay på ingång som nummer tre med stort släp. Vagnen var vit och fin. Används till midsommar och här. Under den mellanliggande veckan har alla brister kompletterats och vagnen laddats med nytt ät och drickbart innehåll.

Bredvid oss stod Stockaättlingens vagn redan på plats och han jobbade med ett bångstyrt förtält. Men han pustade lite och tog paus då vi smög in på vår bokade ruta. Han log lite då vi backade och baxade på plats med bilen påkopplad. Tre bostäder på plats. Börjar likna nåt.

Till första ölen kom Jarsebons ord: Den där vagnen åkte upp på plats av sig själv, utan bil. Han syftade på ättlingens.

Ha, tänkte vi. Han skojsar med oss. Hu sku he gå till? E ä väl int möjligt?

Vi frågade Stockaättlingen. Haru kört upp den på plats själv? Är du i så god form?

Jaa, sa han tveksamt, själv å själv. Jag hade joysticken.

Nu äre nästa som skojsar med oss tänkte vi. Men så drog han, Stockaättlingen, fram en liten dosa ur fickan och pekade mot husvagnen. Tryckte på en knapp så det började surra lite nere vid hjulen. Plötsligt började vagnen röra på sig. Vred sig kvidande lite hit och dit. Vi var tvungna att ta några klunkar öl för att låta intrycken samla sig till något förståeligt.

Var det inte så att det var två små elmotorer som surrat igång och lagt an mot däcken. De snurrade sedan efter dosans order åt samma eller olika håll och hela vagnen for omkring efter Stockaättlingens nycker. Vilka äro många och outgrundliga.

Vi häpnade och tog in mentalt efter förmåga.

Det visade sig att husvagnen inköpts i Roslagen av en äldre herre vars hustru alltid skulle backa in husvagnen på plats. Vilket var ett fasligt besvär, tog tid och var till omgivningens förnöjelse. Gubben tröttnade och monterade, för dyra pengar, på dessa elektriska attiraljer. Sedan var det han som höll i styrdosan efter att bilen kopplats loss. Numera är det Stockaättlingen som styr samma vagn.

Vi hade bevittnat ett modernt under. Undra på vår förvåning. Den övergick i tekniskt intresse. Förvåningen.

Nåja, vi hade ju vår vagn på plats och matlagning började efter hand. Vi åt och hade det gott tillsammans, vi fyra i tre husvagnar, först på plats. Äntligen efter två sommars pandemi, sågs vi och kunde snacka skit och spela. När knotten kom flyttade vi in i en av de vita, väl inredda påhängen. Fiolerna var med. Flaskor och

burkar likaså. Stämningen var efter hand hög. Nej, inte fiolernas. Det var mycket att avhandla efter två pandemiår.

Jo, nog kan vi väl ta en låt å tänkte vi framåt 02.30. Vi tog fram och laddade med stråkarna. De blev bara två stycken. Låtar. Det lät inget vidare. Det var för sent. Vi var en bra bit bortanför spelbarhetens gräns. Men pratandet kunde vi fortsätta med till kl 04.00.

Nästa dag fylldes området med många fler fordon och släp i varierande utformning. Det hejades och pratades. Kramades och hjälptes åt med parkeringar, förtält och vanliga tält. Musik hördes både härifrån, därifrån tillika inifrån och utifrån. Tält och husvagnar.

Redan under förmiddagens långa frukost började tankarna kring den självkörande husvagnen ta form. Vore det inte ett gött inslag i de kommande dagarnas festligheter om husvagnen med musicerande spelmansinnehåll tog en tur upp i byn och visade upp sig. Fönstren på glänt så finlåtarna skulle eka ut. Ja, och Stockaättlingen kunde väl spatsera lite lojt vid sidan av och ha styrdonet i fickan. Låtsas som ingenting, bara köra vagnen uppför kullen till GÅRDEN.

Nåt sånt hade nog aldrig hänt. Inte ens på de trolldomskunniga finnarnas tid.

Orosmolnen kom då och då farande. Tänk om denna tekniskt avancerade husvagn skulle bli känd av lokala allmogerraggare. Då masraggarna som vanligt inmundigat ansenliga mängder av hembränt och hallonkräm vet man ju inte vad som skulle hända. I värsta fall skulle de kunna tänkas kapa densamma. Man vill ju absolut inte ha en massa småmasar som går bärsärk med husvagn och samtidigt vrålar gärdebylåten på rättviksmål. Men det är säkert ingen fara. Vi tog ur batterierna ur joysticken.

Efter hand utvecklade sig tankarna.

På vagnens tak skulle monteras en polestång, närmast lik en sån som till midsommar. Där kunde hugade, eller inhyrda raggare, dansa GoGo i folkdräkt till låtarna som kom underifrån via öppen taklucka. Extra batterier till vagnens framdrift skulle lånas samman från bilar och husvagnar i omgivningen. Färden kunde bli lång. Hastigheten var lugn så att spelmanshattar kunde hållas fram för ekonomiskt bidrag till olika former av ny energi.

Det mest riskabla med en slik tur vore att hela stämman stannade av och bara glodde med tom blick resten av kvällen. DET kunde vi inte riskera.

Alltså. Sistlidna gång blev detta inte av. Men det är ett oprövat kort för framtiden. Det blir av någon gång. Någonstans någon gång.

GOD JUL på er alla därute !

PS Polestång har GSF haft förr. Även om den på efternatten satt på sniskan. Minns MM och Tomten.

Skröna: "personligt hållen berättelse med passande överdrifter, vilka förstärker berättelsen"

Tillika ett **Gott Nytt** spel **År**